

Rozejrzyj się, idź przez pasy tam, gdzie budynek z cegły pasami ozdobiony, do tabliczki „Szkoły w Debrznie” – informacjami będziesz zaskoczony. W naszych czasach szkolnictwo nieco inną niż dziś strukturę miało: szkoły katedralne, kolegiackie, klasztorne i elementarne posiadało.

Książki ręcznie przepisywane nam służyły, a materiałem piśmiennym często gęsie i pergamin były. Szkoła w Debrznie w 1945 r. swą działalność edukacyjną zaczęła, osoba _ [ ] _ Wszendobyła – nauki dzieci i kierownictwa się w niej podjęła.

Przez pasy i w prawo ulicą Parkową, już zmierzasz powoli do celu, po lewej stronie budowla, zerknij na nią przyjacieli. To wieża cieśńnię, co 30 metrów wyrasta ponad ziemię, w 1908 r. postawiona, nie znała jej moje plemię.

Do końca Parkowej i skręć w lewo w ulicę Ogrodową, drugiego budynku po lewej szukaj, idąc drogą questową. Podparty kilkoma filarami na pewno Twój wzrok przykuje, a ten najbardziej zielony skarb przechowuje.

Jak litery ułożysz dziś zebrane, to hasło: [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] będzie Ci dane. Jego reprezentantem w średniowieczu byłem i z jego ramienia różne funkcje pełniłem.

Przepisz teraz zebrane na trasie cyferki, kod [ ] [ ] [ ] [ ] do skarbu masz – jesteś wielki! Za mych czasów o łupy wojenne toczono boje, dziś, rozwiązując zagadki, zdobywasz skarby swoje.

Wstukaj cyferki, w prawo skobelek i już jest wpisz się do księgi, przybij pieczęć – ukończyłeś właśnie quest. Za wspólną po Debrznie wyprawę, ja komtur, Ci dziękuję, jeszcze na koniec do miejsca startu questu Cię pokieruję.

Do startu – w lewo, ulicą ogrodową i jeszcze raz ta sama strona tu około godziny temu zaczynaliśmy – teraz wyprawa skończona. Inne QUESTY polecają się na kolejne wędrowanie, a ja już dziś zapraszam Cię na nie.

miejsce na pieczęć

Tematyka

Quest przedstawia historię Debrzny, które w średniowieczu znalazło się pod wpływem zakonu krzyżackiego. Podczas wędrowki można zobaczyć mury obronne z tamtych czasów, a także dowiedzieć się, co działo się w Debrznie na przełomie XIX i XX wieku.

Początek gry

Quest rozpoczyna się w Debrznie na ulicy Ogrodowej 20, na parkingu Przedszkola Miejskiego, powiat człuchowski, woj. pomorskie.

Na czym to polega?

Twój zadaniem jest uważne czytanie wskazówek i rozwiązywanie zagadek. Zebrane na trasie litery i cyfry będą niezbędne do odkrycia hasła końcowego i otrzymania questowego skarbu. Pieczęć odbij na karcie wyprawy lub w Paszporcie Odkrywców, a w Księdze Questu potwierdź swoje przejście, wpisując datę i nick/nazwę użytkownika z systemu www.QUESTY.org.pl.

Jak dodać quest do ukończonych?

- 1 Hasło końcowe: dwa wyrazy i liczba czterocyfrowa (kod do kłódki).
- 2 Jeśli quest ukończyłaś/eś z wydrukowaną kartą wyprawy, dodaj go do grona ukończonych na stronie www.QUESTY.org.pl lub w aplikacji Questy – Wyprawy Odkrywców w zakładce Moje Konto, wybierając tytuł questu i hasło końcowe.
- 3 Jeśli ukończyłaś/eś quest z aplikacją, jego pieczęć automatycznie pojawi się na Twoim koncie.

Opiekun Questu

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemi Człuchowskiej

Tekst i opracowanie questu

Małgorzata Wojtusiak, Krzysztof Szustka – krajowy koordynator programu Questy – Wyprawy Odkrywców, info@questy.org.pl, tel. 512 312 215

Lokalny koordynator questów

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemi Człuchowskiej
ul. Ogrodowa 26, 77-310 Debrzno
tel. 59 83 35 930, www.lgdzc.pl

Więcej informacji znajduje się na największym w Polsce portalu z questami
www.QUESTY.org.pl

Pobierz aplikację

Quest dostępny również w bezpłatnej aplikacji mobilnej Questy - Wyprawy Odkrywców na smartfony

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie,

Operacja pn. „Sieć edukacyjnych gier terenowych i szlaków geocoachingowych” o akronimie SEGTISG, współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania 19.3 „Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania” Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020”

questy®
WYPRAWY ODKRYWCÓW

Quest

Śladami komtura w Debrznie

60 min.

GRA
TERENOWA

4 km

Start

Jam komtur, co w dawnych czasach żyłem i świadkiem historycznych wydarzeń w Debrznie byłem. Dziś w podróż przez wieki Cię zabieram, niezwykle ciekawą księgę dawnych dziejów otwieram.

Komturem, czyli zarządcą prowincji w średniowieczu byłem, kilkoma zamkami i przyległymi im terytoriami rządziłem. Na parkingu przy wejściu do przedszkola jest start wyprawy kieruj się w drogę, by mieć ten budynek tam, gdzie bok prawy.

Pó schodkach w dół chodnikiem wśród drzew i na końcu w lewo, tam wypatruj dużego budynku ceglany otoczonego. To siedziba Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego, dawniej miejsce Królewskiego Seminarium Nauczycielskiego.

Skręć w prawo i wzdłuż muru do pierwszych pasów się kieruj, za nim na prawo obierz kierunek, wzdłuż Długiej maszeruj. Po lewej za chwilę napis - z krzewów te litery są zrobione, stąd też mamy piękny widok na mury obronne, nocą oświetlone.

Przed siebie, do fortyfikacji, czyli murów obronnych, trzeba iść, w XIV wieku je wzniesiono – pamiętam to jak dziś. Zerknij na tabliczkę - za przystankiem, przy schodach, się znajduje, ja Ci coś opowiem, resztę wiadomości z moich lat ona opisuje.

W 1312 roku Debrzno pod panowanie krzyżackie się dostało, do komturstwa człuchowskiego wówczas należało, Winrych von Kniprode, Wielki Mistrz Zakonu Krzyżackiego, nadał mu prawa miejskie 1354 roku pańskiego.

Miasto ówczesne kształt nieregularnego prostokąta miało, i potężne wysokie mury, które pełno obronnych wzbogacało. W środkowej części muru krzyżacki dwór obronny zbudowano, klasztor lub Gniazdem tę siedzibę prokuratora zwano.

Wróć do głównej drogi, w lewo skręć i pierwszymi pasami przejdź, za nim nadal w lewo, do ronda i przed nim na pasy w lewo wejdź. Schodki przed Tobą widziane kierunek marszu wyznaczają, do Młyńskiej Cię właśnie doprowadzają.

Mury obronne w czasach średniowiecza od 2 do metrów miały, umacniały południową granicę państwa krzyżackiego – taką rolę spełniały. Baszta Czarownic, pamiętam, to miejsce również było nazywane, bo tu kobiety oskarżone o czary były w niej przetrzymywane.

By me czasy przypominała, pięknie ją odrestaurowano, a dla odwiedzających Debrzno różne atrakcje przygotowano. Są ekspozycje, jest Centrum Promocji Regionu, taras widokowy i Punkt Informacji Turystycznej zawsze pomóc gotowy.

Na wprost przez pasy i podążaj wzdłuż muru już trochę zniszczonego, w średniowieczu z i granitowych głazów zbudowanego. Do końca, w prawo skręć i prawo jeszcze raz – to Barlickiego, szukaj na niej ponownie na prawo muralu namalowanego.

Takiej nazwy w moich czasach nie znano – to coś nowego, ale nie myśl, że nie mieliśmy wtedy zmysłu artystycznego. Nasza epoka gołych ścian również nie lubiła i często różnymi malunkami, zwłaszcza świątynie, zdobiła.

Z daty powstania muralu Olgierda Szopińskiego spisz ostatnią cyferkę i ruszaj poznać Debrzno kolejną architektoniczną perelkę. Miej malunek przy lewym ramieniu, droga na wprost Cię woła, za terenem zielonym, w prawo - w stronę kościoła.

Pod koniec XIX wieku w neogotyckim stylu go zbudowano, renesansowy ołtarz i barokowy konfesjonał ze starego kościoła tu dano. W ołtarzu obraz Hermana Hana, malarza gdańskiego, ze swych barokowych obrazów w XVII wieku słynnego.

Obejdź kościół dookoła z głową w górę podniesioną, liczbę zegarów na wieży wpisz w kratkę z miną zadowoloną. W stronę cukierni teraz się kieruj, za nią w lewo dwukrotnie skręć, do bastei, wystającej ponad mur obronny, pędź.

Niewiele takich baszt w Debrznie do czasów dzisiejszych przetrwało, ale pamiętam, że w zachodnich murach 11 ich funkcjonowało. W mych czasach 3 bramy w murach do miasta prowadziły: Młyńska, Wysoka i Rybacka – przed napaścią wroga chroniły.

Dziś takich zabezpieczeń miasta nie mają, murów nie budują, a te, które ocalały, dla potomnych rekonstruują. Ta basteja kratą w kolorze zabezpieczona, stań do niej lewym ramieniem, przed siebie, tu droga wytyczona.

Widok dwóch mieczy pewnie Cię nie zaskoczy, są na lewo, już nieraz widziałeś takie na własne oczy. Postawione, by wspomnieć o wydarzeniu z 1461 r. niezwykle doniosłemu, gdy Kazimierz odebrał Debrzno zakonowi krzyżackiemu.

Mnie one bitwę pod Grunwaldem przypominają, kiedy Polacy od zakonu krzyżackiego dwa nagie miecze dostają. A czy Ty jeszcze z lekcji historii pamiętasz to wydarzenie? Wszak ono dla Polaków miało symboliczne i prorocze znaczenie.

Czy już zachwyciłeś się kolejnym, za Tobą, debrzniańskim murem? Stworzony wg projektu Igora Morskiego, cieszy oko każdym detalem. W prawym rogu rycerz wsparty na murze, z tarczą w dłoni, na niej herb Debrzno, na którym   w lewą stronę goni.

Umieszczono go na polu z siecią myśliwską i zieloną murawą. Pasami na drugą stronę, za nimi w Rataja – ale nie trawą, wzdłuż skweru na lewo, do budynku w pasy „różowego”, łatwo go rozpoznasz, nie ma w tym miejscu podobnego.

_____ Kultury, Sportu i Turystyki tu funkcjonuje, a w piwnicy Izba Pamięci Garnizonu Lotniczego się znajduje. Jeśli zwiedzić masz ją ochotę, umówić wcześniej się należy, tu wiele dokumentów, zdjęć, modeli i replik samolotów leży.

Obejdź budynek z lewej strony i prosto ulicą Wojska Polskiego, pasami na drugą stronę i na prawo do parku pobliskiego. Makiety dwóch samolotów tu poumieszczano, w mych czasach o takich cudach techniki nawet nie myślano.

Wyrzutnie, miecze, miotacze kamieni – to na przeciwnika broń, a naszym środkiem transportu był po prostu koń. MiG-21 MF i TS-11 „Iskra” z czasów powojennych pochodzą, w skład funkcjonującej tu Jednostki Lotniczego Garnizonu wchodzi.

Podejdź do tablicy na prawo, zaraz przy wejściu do parku postawiona, druga cyfra z lat działania jednostki wpada w kratkę o 1 zmniejszona.

Obejrzyj modele, poczytaj, jaką wiedzę tabliczki o nich przekazują, a potem wróć do Wojska Polskiego i w prawo niech Cię nogi kierują.

Przez Pl. Pocztowy przejdź i na Niepodległości lekko w prawo, do postawionej przed pasami tabliczki zmierzaj zżawo. Tu _____ dla gminy żydowskiej w 1900 r. powstała, niestety wraz z „nocą kryształową” w 1938 r. istnieć przestała.

Pasami na drugą stronę i w prawo w Niepodległości ulicę, do ronda, a przez nie pasami na wprost, obserwuj okolice. Po lewej stronie budynek murem otoczony, widziałeś już go dziś, ale z drugiej strony.

Dziś tu _____ Ośrodek Wychowawczy istnieje, ale różne były tego budynku w Debrznie koleje: szkoła żeńska w czasach przedwojennych działała, ale w 1960 r. na placówkę wychowawczą przemianowana została.